

Шемякіна Н. В.

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВОСТІ

У статті проведено дослідження стану фінансового забезпечення розвитку промисловості в сучасних умовах і обґрунтовано основні шляхи удосконалення та перспективи інвестиційного фінансування технічного розвитку виробничого потенціалу. Методологічними засадами дослідження стали класичні положення і фундаментальні праці зарубіжних і вітчизняних вчених, статистичні показники, результати авторських досліджень проблем фінансування технічного розвитку промисловості. На засадах проведеного аналізу стану фінансування промислового розвитку в Україні, потенціальних джерел фінансових ресурсів розвитку виробничого потенціалу (прибутку, амортизації, коштів фінансових установ, лізингу), стану державної фінансової підтримки технічного розвитку промислового сектора та з урахуванням провідного досвіду країн світу обґрунтовано основні шляхи удосконалення фінансового забезпечення розвитку промисловості, які базуються на: орієнтації на сучасну модель ресурсного забезпечення оновлення виробництва із залученням всіх потенційних інвестиційних джерел; державно-приватному співфінансуванні інвестиційних проектів розвитку виробництва; децентралізації державної підтримки шляхом використання різних каналів фінансової підтримки процесів розвитку промисловості; формуванні ринкової інфраструктури забезпечення фінансування інноваційно-інвестиційного процесу в промисловості.

Ключові слова: фінансове забезпечення, промисловість, розвиток, джерела фінансування

Рис.: 1. *Бібл.:* 13.

Шемякіна Наталя Володимирівна – кандидат економічних наук, доцент, провідний науковий співробітник, Інститут економіки промисловості НАН України (вул. Университетська, 77, Донецьк, 83048, Україна)

Email: nshemiakina@mail.ru

УДК 330.3

Шемякина Н. В.

ПУТИ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ФИНАНСОВОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ РАЗВИТИЯ ПРОМЫШЛЕННОСТИ

В статье проведено исследование состояния финансового обеспечения развития промышленности в современных условиях и обоснованы основные пути совершенствования и перспективы инвестиционного финансирования технического развития производственного потенциала. Методологической основой исследования стали классические положения и фундаментальные труды иностранных и отечественных ученых, статистические показатели, результаты авторских исследований проблем финансирования технического развития промышленности. На основе проведенного анализа состояния финансирования промышленного развития в Украине, потенциальных источников финансовых ресурсов развития производственного потенциала (прибыли, амортизации, средств финансовых учреждений, лизинга), состояния государственной финансовой поддержки технического развития промышленного сектора и с учетом современного опыта зарубежных стран обоснованы основные пути совершенствования финансового обеспечения развития промышленности. Предлагаемые пути совершенствования финансового обеспечения развития промышленности основаны на: ориентации на современную модель с привлечением всех потенциальных инвестиционных источников; государственно-частном софинансировании инвестиционных проектов развития производства; децентрализации государственной поддержки путем использования различных каналов поддержки процессов развития промышленности; формировании рыночной инфраструктуры обеспечения финансирования инновационно-инвестиционного процесса в промышленности.

Ключевые слова: финансовое обеспечение, промышленность, развитие, источники финансирования

Рис.: 1. *Библ.:* 13.

Шемякина Наталья Владимировна – кандидат экономических наук, доцент, ведущий научный сотрудник, Институт экономики промышленности НАН Украины (ул. Университетская, 77, Донецк, 83048, Украина)

Email: nshemiakina@mail.ru

UDC 330.3

Shemyakina N. V.

WAYS OF IMPROVEMENT OF FINANCIAL PROVISION OF INDUSTRIAL DEVELOPMENT

The article conducts the study of the state of financial provision of industrial development under modern conditions and justifies main ways of improvement and prospects of investment financing of technical development of the production potential. Classical theses and fundamental works of foreign and domestic scientists, statistical indicators and results of author's studies of the problems of financing of technical development of industry became the methodological basis of the study. Using the conducted analysis of the state of financing the industrial development in Ukraine, potential sources of financial resources of development of the production potential (profit, depreciation, means of financial institutions and leasing), condition of the state financial support of technical development of the industrial sector and taking into account the modern experience of foreign countries, the article justifies main ways of improvement of the financial provision of industrial development. The proposed ways of improvement of financial provision of industrial development are based on: orientation at the modern model with attraction of all potential investment sources; state-private co-financing of investment projects of production development; de-centralisation of the state support through the use of various channels of support of the processes of industrial development; and formation of the market infrastructure of ensuring of financing of the innovation and investment process in industry.

Key words: financial provision, industry, development, sources of financing

Рис.: 1. *Bibl.:* 13.

Shemyakina Natalya V. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Leading Researcher, Institute of Industrial Economics of NAS of Ukraine (vul. Unyversytetska, 77, Donetsk, 83048, Ukraine)

Email: nshemiakina@mail.ru

Вступ. Підвищення рівня забезпеченості фінансовими ресурсами промислового сектору ставлять серед найважливіших завдань економічного розвитку як провідні розвинуті країни світу, так і країни, що розвиваються [1; 6].

Як відзначається в останніх європейських документах [1; 2], з урахуванням поточних економічних умов і невизначеності перспектив, саме фінансування розвитку промисловості та інноваційної діяльності є шляхом подальшого економічного зростання. Державне фінансування повинно підтримувати достатній рівень фінансового забезпечення інноваційно-інвестиційної діяльності. Державний бюджет асигнувань або витрати на НДДКР (GBAORD) під час кризи збільшився приблизно на 9% у країнах ОЕСР, з найбільшими інвестиціями в інфраструктуру і бізнес (кредитні гарантії для малих фірм, повернення НДДКР податкових кредитів, державні закупівлі тощо). Це частково компенсується зниженням витрат бізнесу зниженням загальних НДДКР витрат ОЕСР у 2009 р., але не настільки великій кількості, як це було б в іншому випадку.

Незважаючи на світові тенденції, в Україні спостерігається зниження технічного і технологічного рівня промисловості. Стратегічні питання промислового розвитку вітчизняного виробництва тривалий час відходили на другий план, поступаючись місцем поточним проблемами. В цілому, приділялася недостатня увага технічному розвитку підприємств як на рівні самих підприємств, так і на державному рівні.

Вагомий внесок у дослідження проблем фінансового забезпечення розвитку промисловості зроблено українськими та закордонними вченими. Проблемам теорії, методології і практики фінансування розвитку економіки присвячено труди вітчизняних (О. Амоша, О. Алімов, М. Герасимчук, М. Іванов, О. Орлов, В. Хобта, М. Чумаченко) і зарубіжних економістів (М. Djonk, L. Gitman, R. Kotter, F. Modigliani, С. Mayer, E. Rid, P. Rouze, W. Sharpe). Але аналіз стану дослідження процесів фінансового забезпечення розвитку промисловості в сучасних умовах системних дисбалансів дозволяє дістати висновок, що ряд питань теоретичного та прикладного характеру залишаються невирішеними. Взагалі, відсутня цілісна концепція фінансування розвитку промисловості у новому інституціональному середовищі післякризового розвитку. Потребує удосконалення інструментарій використання власних коштів промислових підприємств і банківських кредитів на інвестиційні цілі. Всі ці аспекти потребують подальших досліджень, теоретичного узагальнення й методичного обґрунтування, конкретизації для сучасних умов розвитку промисловості України.

Виклад основного матеріалу. Реалізація виробничого потенціалу промислового виробництва залежить від стану та умов фінансового забезпечення інвестування розвитку промисловості. Фінансова криза в Україні призвела до згорання інвестиційної активності та зупинення усіх джерел фінансування технічного оновлення промислового сектору.

У цілому фінансове забезпечення промислової сфери має складну структуру, елементами якої є: сукупність

джерел фінансування; форми фінансування методи та інструменти акумуляції грошових надходжень і їхнього вкладення в інвестиційні проекти і цільові програми; механізми контролю за інвестиціями у інноваційні проекти, включаючи систему зворотності, оцінку ефективності їх використання тощо [3; 27]. При цьому мають бути врахованими й рівні регулювання – підприємницький, регіональний, галузевий, національний, міждержавний, глобальний. В умовах ринкових відносин фінансування промислової діяльності має свою специфіку і виступає як складовий елемент фінансової політики держави.

Система фінансування промислової діяльності є складним переплетенням форм і джерел фінансування. Так, основними джерелами коштів, які використовуються для фінансування промислової діяльності в Україні, є:

- державні інвестиційні ресурси, які виділяються на державному і регіональному рівнях (бюджетні кошти, кошти позабюджетних фондів, державні запозичення, пакети акцій, майно державної власності);
- інвестиційні, зокрема фінансові, ресурси суб'єктів господарювання комерційного і некомерційного характеру, а також громадських організацій, фізичних осіб. Це інвестиційні ресурси колективних інвесторів, зокрема, страхових компаній, інвестиційних фондів і компаній недержавних пенсійних фондів. Сюди ж входять і власні кошти підприємств, а також кредитні ресурси комерційних банків, інших кредитних організацій і спеціально уповноважених урядом інвестиційних банків.

Для економіки України актуальними залишаються проблеми формування фінансових інвестиційних ресурсів, які забезпечать необхідні темпи відтворення, на що безпосередній вплив надає рівень розвитку національної кредитно-фінансової системи. На сучасному етапі найбільш загальною тенденцією в розвитку фінансів є перетворення фінансової системи на самостійну інфраструктурну галузь, яка чинить все більш помітний вплив на економічну ситуацію в кожній окремо взятій країні і в світі в цілому [4]. Однак, як відзначають у своїх дослідженнях вітчизняні вчені, незважаючи на появу нових об'єктів та суб'єктів на національному інвестиційному ринку і розвиток фінансової інфраструктури як середовища акумуляції та розподілу інвестицій, залишається невирішеною проблема фінансування інвестиційного процесу з урахуванням інституціональних особливостей української економіки [5]. Сьогодні перед нашою країною стоять задачі досягнення відповідності сучасним вимогам до рівня конкурентоспроможності, створення сприятливого інвестиційного клімату, включення в процеси глобалізації та інтеграції. Необхідні якісні перетворення економічної системи неможливі без розвитку інвестиційної діяльності, яка залежить від стану, обсягів та якості капіталу в країні. Цей капітал не може бути сформований без допомоги ефективної кредитно-фінансової системи, що має на увазі, в тому числі, функціональність різних джерел фінансування інвестицій, за допомогою яких фінансова система вбудовується в господарські процеси, забезпечує фінансування реального сектора економіки,

і тим самим впливає на рівень соціально-економічного розвитку в країні.

Розвиток інвестиційної діяльності є визначальним фактором стану відтворювальних процесів на всіх рівнях господарської системи. Для реального сектору національної економіки невирішеною залишається проблема залучення інвестиційних ресурсів з позиції відтворювального аспекту. Брак власних фінансових ресурсів, пов'язаний із збитковою діяльністю великої кількості підприємств, а також з нецільовим використанням амортизаційних відрахувань протягом тривалого періоду сприяв втраті капіталом підприємств здатності до самовідтворення. Наслідком стало наявність великого обсягу машин і устаткування з невідповідними для забезпечення потреб господарської системи термінами морального і фізичного зносу. Доступність кредитних ресурсів обмежена рентабельністю підприємств, підвищеними ризиками, зумовленими довгостроковістю інвестиційних процесів, пов'язаними з цим високими вимогами до гарантійного забезпечення та умов виплати основного боргу, рівнем відсотка. Банківськими кредитами належить всього 11–12% у фінансовому забезпеченні потреб підприємств [6]. Недостатній розвиток існуючих фінансових інституційних структур не створює передумов їх ефективної участі в кредитних схемах фінансування господарської діяльності. Сформована ситуація свідчить про наявність в нашій країні інвестиційного механізму, який не орієнтує господарюючих суб'єктів на оновлення активної частини основних фондів, тобто відтворення продуктивного капіталу. У сучасних умовах власники капіталу не зацікавлені в його оновленні; старіння (стан) парку машин і устаткування тягне за собою скорочення виробничого і технічного потенціалу наявних потужностей [7].

Аналіз інвестицій в промисловості за джерелами фінансування показує, що на протязі останніх семи років основним джерелом капітальних інвестицій є власні кошти підприємств і організацій (рис. 1).

Основним джерелом коштів, що спрямовуються на розвиток промислового виробництва, є власні кошти підприємств – прибуток та амортизаційні відрахування. У складі власних фінансових ресурсів основне місце належить прибутку, що залишається в розпорядженні підприємства. Він формує переважну частину його фінансових ресурсів, забезпечує приріст власного капіталу, а, відповідно, і зростання ринкової вартості підприємства. Прибутки, які залишаються у розпорядженні промислових підприємств в Україні, є низькими, що зумовлено їх технологічним відставанням, значним податковим навантаженням, високим ступенем зношеності основних фондів. У відповідності з цим, по мірі надходження, чистий прибуток підприємства повинен спрямовуватися на фінансування науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт, а також робіт зі створення, освоєння і впровадження нової техніки, на вдосконалення технології та організації виробництва, на модернізацію обладнання, покращення якості продукції та послуг [9].

Певну роль у складі внутрішніх джерел виконують також амортизаційні відрахування, особливо на підприємствах із високою вартістю власних основних засобів і нематеріальних активів, проте суму власного капіталу підприємства вони не збільшують, а лише є засобом його реінвестування. Інші внутрішні джерела не відіграють помітної ролі у формуванні власних фінансових ресурсів підприємства.

Можливості використання коштів Державного бюджету для фінансування промисловості обмежені через значний дефіцит Держбюджету в Україні, а також відсутність єдиної стратегії розвитку промисловості. Держав-

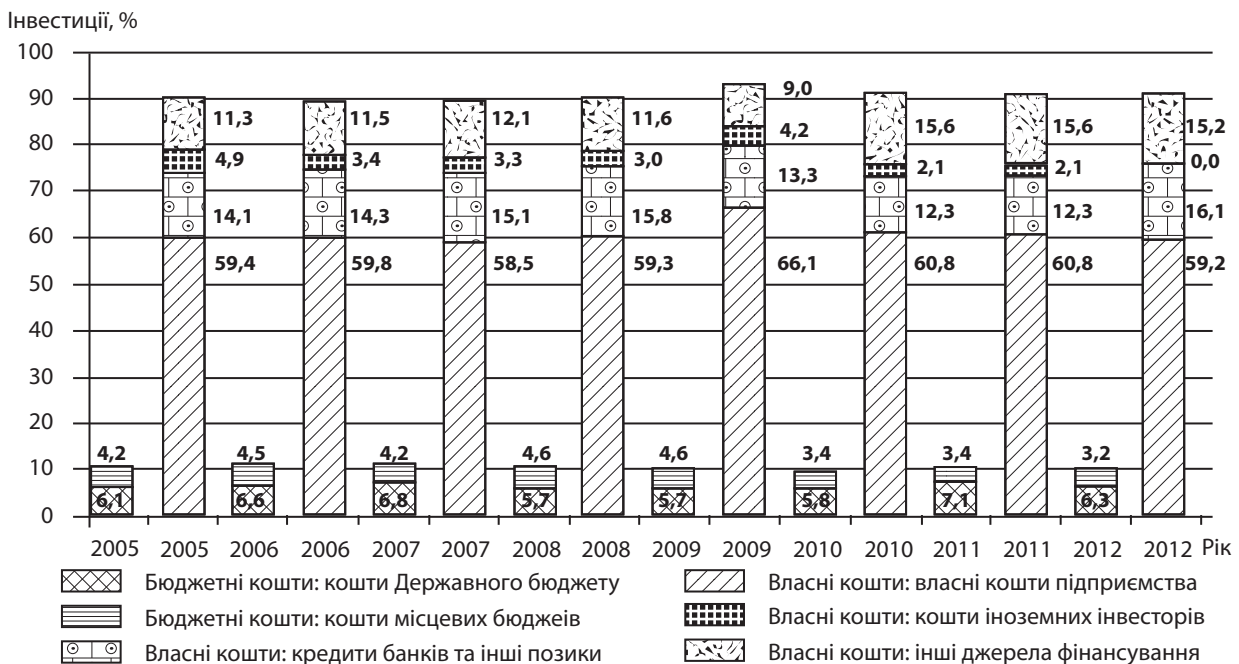

Рис. 1. Інвестиції в промисловості за джерелами фінансування (%)

(Складено за [8])

ній підтримці пріоритетних галузей промисловості перешкоджає відсутність інформаційно-статистичного інструментарію аналізу високотехнологічної виробничої сфери України. На сьогодні в Україні немає єдиної класифікації високотехнологічних товарів, що суттєво ускладнює визначення державних пріоритетів фінансування промислового виробництва.

Одним із важливих напрямів використання державних коштів, безумовно, є фінансування інвестиційних проектів пріоритетних напрямів, зокрема вкладення коштів урядових фондів та програм у пріоритетні напрями науково-технічного розвитку та пряме державне фінансування інвестицій з реалізації заходів структурної перебудови економіки, підтримка створення та розвитку нових конкурентних наукоємних галузей та виробництв, які становитимуть основу матеріально-технічної бази довгострокового економічного зростання країни.

Альтернативні механізми фінансування структурних змін у промисловості – фінансовий лізинг, первинне розміщення цінних паперів на фондовому ринку, спільне інвестування в Україні не набули достатнього розвитку. У структурі українського фінансового ринку частка небанківського сегменту складає менше 7% загального обсягу активів фінансових установ. Торговельно-розрахункова інфраструктура фондового ринку є незручною, витратною і до кінця не сформованою. Як наслідок, більше 90% усього обсягу цінних паперів, емітованих в Україні, обертаються на неорганізованому позабіржовому ринку. Фінансові установи України надають клієнтам досить вузький спектр фінансових послуг, значна частка яких має незадовільний рівень якості, а законні права та інтереси споживачів цих послуг недостатньо захищені.

Одним із головних чинників такого стану є недосконале правове середовище та вади державного регулювання. Нормативно-правова база, що покликана регулювати професійну діяльність на фінансовому ринку, не враховує його особливості, є досить суперечливою та не повністю сформованою.

Інвестиційні можливості фінансових установ обмежуються дефіцитом привабливих для довгострокового розміщення коштів фінансових інструментів. Нерозвиненість ринків спільного інвестування, страхування життя, недержавної пенсійної системи та довірчого управління не дозволяє в повній мірі залучати заощадження домашніх господарств до інвестиційного процесу. Цьому також заважає відсутність дієвих механізмів податкового стимулювання інвестиційної активності громадян та недоліки і проблеми в діючому законодавстві.

Важливий параметр, що характеризує розвиток національних лізингових ринків – вартість нових, укладених протягом року договорів лізингу, за якими розпочалося фінансування. Якщо в докризовий період лізинговим компаніям на вітчизняному ринку вдавалося укласти по 2,5–3 тис. договорів фінансового лізингу щокварталу, то в 2009–2010 рр. їх кількість знизилася в три – п'ять разів (550–980 договорів). Поява позитивних тенденцій фахівці відносять до III кварталу 2011 року [10]. Фінансова криза зробила негативний вплив у бік зниження попиту на лі-

зингові послуги і в міжнародному масштабі, про що свідчить падіння світового ринку лізингу на 15,3% [11].

Проведений аналіз стану фінансування інвестиційної діяльності показав, що політика фінансового забезпечення розвитку виробництва як сукупність поставлених цілей, шляхів і засобів оновлення і розвитку промисловості України на основі ринкових відносин упродовж періоду постсоціалістичної трансформації економіки не була сформованою і не є такою сьогодні, що пояснюється відсутністю навіть у законодавчій і виконавчій гілок влади єдиних поглядів щодо конкретних цілей проведення економічних реформ, зрозумілих для суспільства і підтриманих всіма структурами влади.

Наявні проблеми надходження й розподілу інвестицій у промисловому секторі в Україні полягають у структурних диспропорціях (технологічних, галузевих, регіональних, за джерелами інвестування), що загрожують поглибленням дисбалансів товарних і фінансових ринків, консервацією неефективної структури виробництва, монополізацією окремих стратегічно важливих або соціально значущих галузей економіки, нерациональним використанням сировинно-ресурсної бази та виробничих потужностей. Причинами недостатнього інвестиційного фінансування промисловості є такі чинники:

- ігнорування протягом тривалого часу на державному рівні проблем інвестиційної діяльності, насамперед інвестування реального сектору економіки;
- суттєве уповільнення інвестиційних процесів у світі у зв'язку з економічною кризою;
- несприятливий інвестиційний і бізнес-клімат;
- відносно високий рівень інфляції (у грудні 2012 р. по відношенню до грудня 2011 р. індекс споживчих цін становив 100,2 %, з початку року – 100,1 %);
- високий рівень тінізації економіки як реакція бізнесу на фінансово-економічну кризу, неефективну податкову політику та недостатню бюджетну підтримку реального сектору;
- неефективна система споживання природних ресурсів, велика енергоємність економіки України, що робить продукцію української промисловості значно дорожчою порівняно з багатьма імпортними аналогами та не дозволяє підприємствам вивільняти з обороту кошти для інвестування розвитку виробництва та впровадження інновацій.

Забезпечення розвитку промисловості країни в історично прийнятні терміни вимагає максимальної мобілізації ресурсів для капіталовкладень і цілеспрямованого розподілу фінансових потоків, насамперед у пріоритетні сфери економіки. Переміщення акценту на інновації, ефективну промислову політику, формування ефективної інфраструктури має вирішальне значення для технологічної переваги та розвитку нового бізнесу по всьому світу, насамперед для країн що швидко розвиваються.

Наразі Китай відкриває нові джерела фінансування наукових досліджень для іноземних компаній, що робить «піднебесну» відмінним прикладом для наслідування. Китай проводить агресивну політику щодо розвитку власного високотехнологічного виробництва та завоювання

світового ринку за допомогою інструментів активної державної підтримки, стимулювання припливу корпоративних інвестицій, підтримки власного дослідницького сектору. Для України є корисним китайський досвід побудови ефективного економічного механізму фінансування розвитку промисловості, згідно з яким необхідно зробити ставку на інструменти і важелі розвитку реального сектора економіки, розвитку виробничого капіталу за наявності єдиного стабільного центру реформ, дотриманні поетапності впровадження нових елементів економічного механізму з урахуванням національної специфіки та національних інтересів.

У провідній країні Європи – Німеччині – основою рушійною силою структурних перетворень є фінансова і грошова політика. У першу чергу до них відносяться: різноманітні фінансові пільги; перерахування коштів з державного бюджету для перепідготовки та перенавчання персоналу; кредитування з метою модернізації виробничого потенціалу; зниження податків або повне звільнення від них; скорочення надлишкових потужностей шляхом виплати відповідних компенсацій [12, с. 151].

У Росії основним пріоритетним напрямом вдосконалення економічного механізму розвитку промисловості було визначено створення великих держкорпорацій і вертикально інтегрованих холдингів. Метою цього є збереження наукового і виробничого потенціалу за рахунок консолідації ресурсів і централізації управління [13]. В даний час внутрішні ресурси для вдосконалення економічного механізму фінансування розвитку промисловості в Росії можуть бути знайдені в одержуваних доходах у сировинних секторах на загальноекономічні цілі за рахунок збільшення рентних платежів, у введенні прогресивної шкали оподаткування на доходи, в економії державних коштів, а також у більш активному залученні в реальні сектори економіки фінансових ресурсів, наявних у населення. Все це призводить до необхідності суттєвих змін у системах господарського права й оподаткування, а також введення посиленого державного регулювання суспільного розвитку. Дуже важливим є також збільшення державного фінансування фундаментальних і прикладних наукових досліджень, а також дослідно-конструкторських розробок.

Незважаючи на різновекторну спрямованість, досвід Китаю, Німеччини і Росії показує, що створення ефективного економічного механізму фінансування розвитку промисловості можливо в першу чергу тільки за наявності загальної сприятливої інституційного середовища в державі, помірною оподаткування, розвиненої системи кредитування та ін.

Дослідження та досвід розвинутих країн доводять, що активізація інвестиційного розвитку промислової діяльності можлива тільки на основі розвиненої системи фінансування, що покликана забезпечувати вирішення таких найважливіших завдань: збереження і розвиток інноваційно-промислового потенціалу в стратегічних та пріоритетних напрямках розвитку; створення необхідних передумов для своєчасного й ефективного впровадження технічних та технологічних новацій в усіх сферах

національної економіки, забезпечення її структурно-технологічної перебудови; створення необхідних матеріальних умов для збереження кадрового наукового потенціалу, запобігання його відтоку за кордон.

Висновок. Дослідження проблем фінансування розвитку промисловості дозволило окреслити шляхи удосконалення системи фінансування промислового розвитку:

- збільшення обсягів фінансування промисловості за рахунок розширення джерел фінансування в частині бюджетного фінансування програм розвитку промисловості, стимулювання залучення альтернативних джерел фінансування, таких як лізинг, кошти, залучені на фондовому ринку;
- розбудова системи державного інвестування через:
 - удосконалення методології розроблення, оцінювання та відбору інвестиційних проектів, а також визначення принципів та механізмів державного інвестування для реалізації проектів, які потребують державної фінансової підтримки;
 - розроблення чітких критеріїв відбору інвестиційних проектів, які потребують державного інвестування або державної фінансової підтримки, з урахуванням особливостей галузей економіки;
 - визначення як пріоритетних для надання державної фінансової підтримки інвестиційних проектів, спрямованих на розвиток експорторієнтованого та імпортозамінного виробництва, високотехнологічної конкурентоспроможної продукції, розвиток інфраструктурних і базових секторів економіки, об'єктів електроенергетики, які виробляють електричну енергію з використанням альтернативних джерел енергії;
 - забезпечення розвитку системи прямих державних інвестицій, зокрема на умовах спільного фінансування;
- формування ринкової інфраструктури забезпечення фінансування інноваційно-інвестиційного процесу в промисловості шляхом розвитку регіональних інституцій у сфері сприяння ефективному інвестуванню, створення єдиного органу (агентства з сприяння залученню інвестицій), який здійснюватиме взаємодію між інвесторами й органами влади, а також вживатиме заходи щодо комплексного супроводу проектів, що вимагають залучення інвестицій; консолідація фондових бірж, забезпечення захисту прав споживачів інвестиційних послуг, створення центрального депозитарію цінних паперів, системи клірингу та розрахунків, які забезпечують мінімізацію ризиків під час виконання угод з цінними паперами;
- створення умов припливу фінансових ресурсів в інноваційно-інвестиційну сферу промисловості шляхом реалізації спеціального режиму економічного функціонування промислових підприємств, що впроваджують інноваційно-інвестиційні проекти;
- створення умов для підвищення рівня капіталізації та ліквідності фондового ринку, а саме удосконалення системи обміну, розрахунку та звітності учасни-

ків фондового ринку, забезпечення прозорості діяльності інститутів спільного інвестування;

- посилення можливостей використання внутрішніх фінансових ресурсів підприємств шляхом податкового стимулювання та відновлення амортизації як найсуттєвішого джерела формування амортизаційних ресурсів через використання наявних амортизаційних відрахувань відповідно до їх цільового призначення.

Але аналіз стану дослідження процесів фінансового забезпечення технічного розвитку промисловості в сучасних умовах дозволяє дістати висновку, що ряд пи-

тань теоретичного та прикладного характеру залишається невирішеним. Взагалі, відсутня цілісна концепція фінансування розвитку промисловості у новому інституційному середовищі післякризового розвитку. Потребує удосконалення інструментарій використання власних коштів промислових підприємств і банківських кредитів на інвестиційні цілі, формування більш сприятливого інституційного середовища кредитування промислових підприємств. Всі ці аспекти потребують подальших досліджень, теоретичного узагальнення й методичного обґрунтування, конкретизації для сучасних умов розвитку промисловості України.

ЛІТЕРАТУРА

1. A Stronger European Industry for Growth and Economic Recovery Industrial Policy Communication Update COM(2012) European Commission – Pp. 1–33.
2. OECD Science, Technology and Industry Outlook 2012. – OECD, OECD Publishing, 2012 – p. 160.
3. Щербак В. М. Інноваційна стратегія України зі світовою економічною системою / В. М. Щербак // Наука та наукознавство. – 1999. – № 4. – С. 26–28.
4. Нечаев Ю. В. Общие тенденции развития национальных финансовых систем / Ю. В. Нечаев, В. Ф. Столяров // Экономика та держава. – 2008. – № 5. – С. 8–12.
5. Косова Т. Д. Становлення інституціональних інвесторів в Україні: проблеми теорії і практики: Монографія / Т. Д. Косова. – НАН України, Ін-т економіки пром-сті. – Донецьк, 2004. – 296 с.
6. Опарін В. Фінансова система України (теоретико-методологічні аспекти): Монографія / В. Опарін. – К.: КНЕУ, 2005. – 240 с.
7. Аукционек С. Производственные мощности российских предприятий / С. Аукционек // Вопросы экономики. – 2003. – № 5. – С. 130–141.
8. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
9. Башкатова С. В. Фінансове забезпечення інноваційної діяльності суб'єктів господарювання за рахунок власних фінансових ресурсів / С. В. Башкатова // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. – 2009. – № 15.
10. Сорочан О. Лизинг вышел из сумрака / О. Сорочан [Електронний ресурс] // Сайт «Экономические известия». – Режим доступу: <http://finance.eizvestia.com/full/lizing-vyshel-iz-sumraka>
11. Газман В. Д. Аритмия лизингового рынка / В. Д. Газман // Вопросы экономики. – 2010. – № 3. – С. 97–109.
12. Андрианов К. Н. Промышленная политика Германии: основные аспекты и важнейшие направления / К. Н. Андрианов // Вестник МГИМО – университет. – 2012. – №5(26). – С.149–154.
13. Путин В. В. О наших экономических задачах / В. В. Путин // Вестник. – 2012. – 30 января. – № 15(3029).

REFERENCES

- A Stronger European Industry for Growth and Economic Recovery Industrial Policy Communication Update COM (2012). European Commission. Pp. 1-33.
- Auksionek, S. "Proizvodstvennye moshchnosti rossiyskikh predpriiatiy" [Production capacity of Russian companies]. *Voprosy ekonomiki*, no. 5 (2003): 130-141.
- Andrianov, K. N. "Promyshlennaia politika Germanii: osnovnye aspekty i vazhneyshie napravleniia" [Industrial policy in Germany: the main aspects and the most important directions]. http://www.vestnik.mgimo.ru/index.php?option=com_content&view=article&id=944.
- Bashkatova, S. V. "Finansove zabezpechennia innovatsiinoi diialnosti sub'iektiv hospodariuvannia za rakhunok vlasnykh finansovykh resursiv" [Financial support for innovative business entities from their own financial resources]. *Naukovi pratsi KNTU. Ekonomichni nauky.*, no. 15 (2009).
- Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. <http://www.ukrstat.gov.ua/> > [<http://forbes.ua/news/1345810-vsemirnyj-bank-razocharovalsya-v-ukrainskoj-ekonomike%20%20%20%5b>].
- Gazman, V. D. "Aritmiia lizingovogo rynku" [Arrhythmia leasing market]. *Voprosy ekonomiki*, no. 3 (2010): 97-109.
- Kosova, T. D. Stanovlennia instytutsionalnykh investoriv v Ukraini: problemy teorii i praktyky [Establishment of institutional investors in Ukraine: problems of theory and practice]. Donetsk, 2004.
- Nechaev, Yu. V., and Stoliarov, V. F. "Obshchye tendentsyy razvytiia natsyonalnykh fynansovykh system" [General trends of development of national financial systems]. *Ekonomika ta derzhava*, no. 5 (2008): 8-12.
- OECD Science, Technology and Industry Outlook 2012. OECD, OECD Publishing, 2012. P. 160.
- Oparin, V. Finansova sistema Ukrainy (teoretyko-metodolohichni aspekty) [The financial system of Ukraine (theoretical and methodological aspects)]. Kyiv: KNEU, 2005.
- Putin, V. V. "O nashikh ekonomicheskikh zadachakh" [About our economic problems]. *Vedomosti*, no. 15 (3029) (2012).
- Shcherbak, V. M. "Innovatsiina stratehiia Ukrainy zi svitovoiu ekonomichnoiu systemoiu" [Innovation Strategy of Ukraine to the global economic system]. *Nauka ta naukoznavstvo*, no. 4 (1999): 26-28.
- Sorochan, O. "Lizing vyshel iz sumraka" [Leasing came out of the gloom]. <http://finance.eizvestia.com/full/lizing-vyshel-iz-sumraka> > [<http://forbes.ua/news/1345810-vsemirnyj-bank-razocharovalsya-v-ukrainskoj-ekonomike%20%20%20%5b>].